КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Ч. 48. Краків, 9. червня 1940. Рік І.

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement
Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7.II
Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34 II.

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Бій якого досі незнала історія

ОСТАННІЙ НАДМОРСЬКИЙ ПРИЧІЛОК, ДУНКЕРКА, В НІМЕЦЬКИХ РУКАХ. — 1,2 МІЛІОНИ ПОЛОНЕНИХ, — НЕЗМІРНА КІЛЬКІСТЬ ДОБИЧІ ПІСЛЯ РОЗГРОМУ 75—80 ДИВІЗІЙ — 3500 ВОРОЖИХ ЛІТА КІВ ЗНИЩЕНО.

Головна кватира Фірера, 4. червня. Про осяги дотеперішних боєвих дій на заході начальна команда армії подає:

Великий бій у Фляндрії та Артуа закінчений. Воєнна історія зачислить його до найбільших битв у світі. Коли на досвідку дня 10. травня німецька армія почала вирішні дії на заході, Фірер і верховод всіх німецьких збройних сил визначив їй мету а саме, прорватись крізь ворожі граничні заборола на полудне від Намюр, створюючи таким чином передумови для знищення анґлійських та французьких армій на північ від Есн і Сомми. Одночасно скорим наступом мае бути захоплена Голяндія, щоб внеможливити Анґлії творення передбачених сухопитніх і повітряних баз проти німецьких військ на північному крилі. Дня 4. червня німецька армія мала змогу зголосити найвищому командантові виконання цього важливого завдання. Притому позначується геройство німецького вояцтва, та сторінка слави його проводу. Це було можливе лише в такій армії, що пройнята одним хотінням, одною ідеєю, та в народі обєднаним одним захопленням для пожертви Батьківщині. Докладніші підсумки славних подвигів війська, летунства та фльоти — можуть зясовані щойно згодом. Тепер з цього короткого звідомлення німецький народ може тільки дізнатись як це прийшло в такому короткому часі до цього небувалого осягу маючи притому повну надію, що остаточна побіда наша. Від місяців здавало собі справу німецьке командування з тієї небезпеки, що союзні армії, під покришкою допомоги Голяндії та Бельгії, вдарять на Рурщину. Цю небезпеку вдалося 10. травня випередити в останній хвилині.

Цей випад та захоплення району голяндських твердинь з повітря і наступ летунських ударних частин для сполуки в одночас з німецькими військами, що утврівались через оборонну лінію Треблінії, на полудні від Утрехт, спричинили здачу Голяндії 14. травня, після боїв, що тривали рівно пять днів.

Міжтим у північній та полудневій Бельгії були швидко проломані не лише граничні укріплення та заборола, але й відбиті протинаступи ворожих панцирників, як вияв вищости німецької панцирної зброї, організації, проводу та матеріялу.

НЕ БУДЕ ДРУГОГО „ЧУДА НАД МАРНОЮ".

Панцирні війська випередили піхотні дивізії і осягнули 13. травня Маас поміж Діно та Седаном, та зударились з приготованою уже до оборони 9. французською армією. Всупереч усім передбаченням, тактичним міркуванням, та обчисленням ворожої команди, вже на другий день німецькі панцирні сили, підпомагані дивізіями піхоти та летунства розторощили оборонні заборола на Маас промощуючи собі дорогу аж на Есн.

Таким способом розкрилась прірва до ворожого фронту. Панцирні та змоторизовані загони рванули тоді вперед аж до моря і то таким несамовитим гоном, що в АБЕВІЛЬ ЗАСКОЧИЛИ ВОРОЖЕ ВІЙСЬКО ЯК ВПРАВЛЯЛОСЬ НА ПЛОЩІ ВПРАВ. Бо німецька команда подбала заздалегідь про те, щоб як мога найшвидше розгорнути лінію оборони дивізій на полудневій границі Люксембурґу, заборол Мажіно, Есн і Соми для запевнення, що чудо з над Марни 1914 р. тим разом уже не повториться. (Докінчення на стор. 7-ій)

Чергові завдання Холмщини

І.

РУКИ ДО ПРАЦІ Й ПРАЦЯ ДЛЯ РУК

Холм, 6. червня 1940.

На невеликі гуртки української інтеліґенції Холмщини, розсипаної по її містах, містечках і селах, впала велика праця: відбудувати до тла зруйноване українське життя. Це наше життя на Холмській Землі нагадує нам руїни й згарища, витворені бомбами, гарматними стрільнами й вогнем. Усе, що тут будували, культивували й плекали українці як спокон віків, так і після всесвітньої війни 1914—18 рр., знищене, а рештки — перемішані, привалені румовищами, залиті й засипані різним брудом. І, як після татарської навали, багато холмщан не очуняло ще від страху, залишається без даху над головою, без праці й без пляну нового життя та певности щодо завтрашнього дня.

Треба віддати належну честь і подяку тим провідникам українсько інтелігенції на Холмщині, що не втратили голови в цьому хаосі, а навпаки — потрапили схопити життя за гриву, так сяк загнуздати його і повести до мети, яка блимає перед нами, десь у далечині. Зроблено багато: в ділянках — церковній, кооперативній, шкільній, культурно-освітній і т. д.

Але щоб довести життя Холмщини до нормального стану і дати холмщанам усе те, що для них уже сьогодні є необхідне, треба ще зробити тисячі разів більше. Треба надолужувати прогаяний не з нашої вини час уже сьогодні й в усіх ділянках життя.

А для цього потрібно багато, багато робочих рук.

І ось, як завжди буває в таких випадках і умовинах, витворюється прикрий парадокс практичного життя: *з одного боку, як усі знають, праці без краю і потреба працівників велика, а з другого боку — люди сидять без праці, голодують і нарікають на свою долю.* Це веде навіть до небажаних, бо ненормальних і деморалізуючих явищ.

Люди, позбавлені праці і голодні, як також і ті, що заробляють нижче прожиточного мінімуму, завжди, — буває, — незадоволені життям, нарікають, осуджують такий стан речей, заздрять і готові йти на „революцію" — на „перевороти" там, де життя вже наладнується і валення тих, що з користю працюють і яким пощастило одержати за свою працю достатній шматок хліба.

Всі ці „революційні" явища ми вже спостерігаємо на Холмщині. А одночасно з болем і острахом завважуємо, що на шлунковому підложжю починається розколювання української інтелігенції і що це може потягнути за собою й розколювання народніх низів. Покищо ці низи, міщанські й селянські маси, цієї боротьби не бачать, бо вона йде глухо, в нетрях інтелігентів. Але чи довго так буде?

тя не є чимось незвичайним, — те саме явище й на інших наших землях і в чужих країнах, коли вони опинялися в стані такої загальної руїни, як ми.

Але це не звільняє нас від обовязку вже сьогодні думати про те, якби усунути згадане лихо з нашого життя якнайшвидше. І не можна робити нікому ніяких закидів за порушення цього болючого питання. Навпаки, кожний, хто спостерігає згаданий парадокс і нездорові ферменти, повинен почуватися до обовязку словом і ділом причинятися до усунення їх та унормування життя.

Йде про те, щоб у всіх ділянках життя Холмщини було доволі потрібних рук до праці і щоб усі безробітні інтелігенти якнайшвидше знайшли собі працю в інтересах Холмської Землі та її українського населення.

Ми свідомі того, що ця справа нелегка. Але який нарід Европи має сьогодні самі легкі справи? Згадане важке завдання холмської інтелігенції навіть дуже легке в порівнанні з сьогоднішніми завданнями інтелігентів багатьох-багатьох інших країн Европи. І коли інші не опускають рук, але навпаки, енергійно та у приспішеному темпі обмірковують, вирішують і практично розвязують складніші й важчі питання життя, то чому ми не можемо розвязати порушеного тут легшого питання?

Як споконвіку було, „в началі бі слово". На це й є преса, щоб проголошувати це перше слово. І ми користаємо з неї, щоб висловити тут кілька своїх особистих думок до питання про анґажування до праці інтеліґентських рук на Холмщині та про ліквідацію інтеліґентського безробіття.

Ми вже сказали вище, що наше українське життя на Холмщині зруйноване до тла. Це наслідки не лише ворожої акції останніх 20-ти, але й попередніх соток років. Не тільки зникли наші культурно-освітні, господарські й інші організації, але й зникла наша торговля, ремесло, промисл. Не лише приспано національну свідомість тих народніх мас, які врятувалися від денаціоналізації, але ще сотні тисяч наших братів винародовилися. Впродовж кількох весняних і літніх місяців 1905 р., по проголошенні релігійної толеранції, відпало від нас понад 125 тисяч наших братів і сестер. Одиниці з цієї маси самі сьогодні навертаються до українства. Інші ж ждуть на нашу освідомлюючу поміч.

Уявити собі неважко, скільки то потрібно рук, щоб виконати необхідну роботу в згаданих ділянках. Для цієї роботи присутніх на Холмщині інтеліґентів замало.

Коли сьогодні витворюється враження, що є зайві інтеліґенти, для яких бракує праці, то лише тому, що ще не наладнані варстати праці там, де ця праця потрібна, або що існуючі варстати розбудовуються в занадто повільному темпі.

Щоб рушити цю важку справу з місця, обовязково треба приняти деякі засади нашого нового життя, а саме:

1. Засаду німецької суспільности, що не може бути серед нас ні одного безробітного інтеліґента й саме в той час, коли їх є в нас замало.

2. Всі організації і підприємства мусять працювати не для свого вузького гуртка, який перший станув до праці, не для накопичування капіталів і не для збільшення свого заробітку, а для поширення варстату в тому напрямі, щоб дати працю всім безробітним, хоч би й шляхом обмеження свого власного заробітку до прожиточного мінімума, — знову так, як це є в німецькому громадянстві.

3. Не можна усувати когонебудь від праці, щоб дати місце „свому", бо всі укранці свої, а уділювання праці повинно йти шляхом поширення варстатів та творення нових і власною жертвою тих, що працю вже мають.

Ці національно-соціяльні засади для добра народу й справи повинні бути приняті якнайшвидше, щоб оминути несправедливости, тертя, заздрости й розкладові ферменти.

Одночасно повинна бути принята засада: *нам потрібні інтеліґентні робітники, підготовані до цієї чи іншої праці, бо лише тоді вони стануть вповні корисними робітниками.* А для цього треба б було занятися перешколенням безробітних інтеліґентів шляхом курсів: кооперативних, учительських, самоуправних, торговельно-купецьких і ін. Зокрема потрібні курси німецької мови — приявні й заочні.

Згаданий перешкіл потрібний не лише кандидатам на працю, але й багатьом тим, що вже працюють. Беремо лише одну ґрупу тих інтеліґентів, які вчителюють. Серед них нараховуємо багато таких, які не мають спеціяльної педаґоґічної освіти — студенти, ґімназійні матуристи, священики, урядовці й т. д. Для багатьох з них педагоґічна психольоґія, дидактика, методика поодиноких предметів — речі, про які вони не чули. Заняття в сільських школах скінчилися, вчителі нудьгують, намарно витрачають дорогий час і в осені візьмуться до праці непідготованими. А педаґоґи досвідчені, які могли б викладати на курсах, сидять без праці й, буває, голодують.

Частина інтеліґентів могла б і повинна б створити собі приватні професійні варстати праці: купці, промисловці, лікарі, фельчери, фотографи, книгарі, різні підприємці. В цьому напрямі йде робота й немало інтеліґентів уже створили собі власні варстати. Але й в цій ділянці потрібна інтервенція зорґанізованого громадянства, щоб: 1) одних перешколити, як, напр., купців, 2) другим допомогти у творенні варстатів праці, 3) третіх... стримати в їхніх апетитах, які врешті скомпромітують рідні вільні професії в очах свого народу й утруднять розбудову цих ділянок життя в майбутньому.

Під цим оглядом треба побажати успіху молодому „Союзові українських купців", від якого холмщане сподіваються багато.

Спорадичні допомоги безробітним інтеліґентам чи підгодовування їх — це добра річ, але лише на короткий час і в окремих випадках. Було б бажаним, щоб „Допомогові українські комітети" спробували поширити свою дуже корисну сьогоднішню працю в напрямі введення в життя вищеподаних засад. Отже передусім, щоб вели евіденцію всіх безробітних українців з подрібними даними про їх освіту, фах, стаж, родинний і маєтковий стан тощо.

Щоб перечислити тут усі ділянки, в яких недостає інтеліґентів-працівників, і навпаки, щоб подати тут відомості про безробітну інтеліґенцію і те, яку вона може виконувати працю, треба б було заняти дуже багато місця. Про ці справи будемо говорити, коли будемо порушувати ту чи іншу ділянку життя, а тут на закінчення скажемо ще раз:

— На Холмщині не може бути безробітних інтеліґентів, бо праці для них є аж забагато, — треба лише цю справу повести зорґанізовано.

В. Островський.

Канни — 1940

Від часу як шеф ґенерального штабу вільгельмівської передвоєнної Німеччини ґр.фон. Шліффен написав відому низку статей п. з. »Канни«, ганібалівська стратеґія стала ідеалом німецької стратеґії. Тактику бою під Каннами успішно пристосовував підчас світової війни Ґінденбурґ і Люрендорф на східньому фронті, зокрема в бою під Таненберґом. Війна з Польщею у вересні 1939 виявила, що того стратеґічного ідеалу не понехав і новий німецький ґенеральний штаб. Уже перші дні війни в Польщі виказали, що саме цю тактику окружування німецька армія переводить, що опісля найшло своє остаточне переможне завершення під Кутном.

Травнева німецька офензива на заході, після проломання північного продовження лінії Мажіно, здавалося бере безпосередній прямий напрям атаки на Париж, але дуже швидко вияснилось, що дії німецької армії знову підуть по лінії ганібалівської школи. Метою було відрізати й замкнути еліту армії союзників — що згідно з німецькими обчисленнями мала виносити понад один міліон війська — що діяла в північній Франції та Бельгії. Плян завдяки модерному озброєнні, зокрема змоторизованій армії, вдалося перевести продовж фантастично скорого часу. Тоді як південне крило перстеня німецьких військ зразу було розмірно слабе, воно тоді як союзники переводили зміни на своїх високих військових становищах і тратили на це дорогоцінний час, могло швидко скріпитися й простягнутися на ширину 50, опісля 80 кільометрів. Тим самим перстень окруження, що його одно крило досягло побережжя Каналу, замкнувся й скріпився. Доведено до стратеґічного положення, яке було під Каннами.

Обруч, що в ньому опинилися дивізії союзників, почав звужуватися не з дня на день, а з години на годину. Пристань Бульонь впала, Кале, континентальний партнер Довер, впало. Опісля катастрофа, що творила останню фазу в розгромі замкненої на півночі союзницької армії: капітуляція пів міліонової бельгійської армії. Хіба ніхто не міг припускати, що замкнені союзники, вирятуються від розгрому. Час коли це ще могло бути можливе — проминув. Якісь причини мусять бути, чому саме такий полководець як ґен. Вейґан, що перейняв начальну команду тоді, як про звільнення союзницької армії з північного обруча можна було ще думати, не приступив до офензиви. Ясно, що він не добачував ніяких передумов до того, щоб цю офензиву успішно перевести.

Доля замкнених французьких і анґлійських військ вирішилась. Рейно »оправдував« проломання продовження лінії Мажіно тим, що там між іншими було замало добре вишколеного французького війська, бо їхня еліта вже була сконцентрована у Бельгії й на півночі. Отже під Каннами 1940 року, найкращі французькі війська засуджено на загладу. Але це означає ще дещо більше: анґлійська териториальна армія, без якої Франція в 1914—18 році була би більше як один раз програла, не могла вдержатися на фанцуській землі. Найкращі получення між Анґлією й Францією в німецьких руках. Практично це означає, що обидва краї вже нині мусять самі за себе воювати. Що Анґлія здає собі з цього справу, свідчить найкраще зміна на високих становищах: ґенерал Айронсайд мусів покинути місце начальника ґенеральної булави й обняти начальну команду над анґлійськими військами в Анґлії. Це доказує, яке велике значення від тижня привязується до анґлійської армії таки в самій Анґлії. В часі світової війни Анґлія була нічим іншим, як тільки більшим етапом для британського експедиційного корпусу, великим резервуаром, що його завданням було тільки змінювати й збільшувати анґлійські війська у Франції. Нині ця армія дістає вже своє окреме, самостійне призначення — боронити від ворожого наїзду саму Анґлію. Над тим від цілих століть ніхто і не думав.

Та мабуть, що Канни з 1940 р. у Фляндрії будуть мати і дещо інші наслідки, як ті з 216-го року мали для Риму.

—о—

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Homo politicus

Причини упадку Польщі

Закордонна політика

17)

Права передруку й перекладу застережені.

Закордонну політику кожної нації і держави визначує *географія*, себто ґеографічне чи пак ґеополітичне положення народу (держави). Проблематикою закордонної політики є питання таких взаємин з сусідами, щоб нація (держава) мала можливо найкращі ґарантії безпеки та найкращі умовини розвитку. Не було ще випадку у всесвітній історії, щоб міг встоятись нарід (держава) у вічній ворожнечі з *усіми* своїми сусідами. Добрі сусідські взаємини створюють атмосферу безпеки, необхідну для господарського розвитку та міжнародніх торговельних звязків. Як погодити потребу згоди з сусідами з потребами природної політичної і економічної експанзії — це саме завдання, що його має практично розвязати закордонна політика. І розвязка того завдання та її наслідки є єдиним критеріем, чи закордонна політика тієї нації (держави) була добра, чи погана.

Коли держава находиться між двома сильними сусідами, основною проблемою її закордонної політики є *вибір* між ними: в котру сторону звертаються більше власні експансивні амбіції, котрий сусід небезпечніший з огляду на його експансивні напрямки, у котрого з сусідів шукати союзника та на якій плятформі? До політичних аксіом належить ствердження, що нема двох націй (держав) у світі, яких інтереси покривались би на 100%. Такою самою аксіомою є те, що найбільшою політичною мудрістю (інколи життєвою конечністю) є вишукати між власними інтересами та інтересами ближчих і дальших сусідів такі спільні точки, щоб плятформа співпраці була по змозі найширша, з найбільшими для себе користями.

Від зросту потуги Прусії та від початків московської експанзії на захід — дилемою польської закордонної політики було питання: *„Німеччина чи Росія?"* Таксамо, як для українців існувала дилема „Польща чи Росія?", — як для німецької закордонної політики важна була дилема „Франція чи Росія?", як для Сполучених Держав стрижнем закордонно-політичних питань є дилема Атлянтійського чи Тихого Океану. Таксамо, як для німецької закордонної політики міродайною стала теза Бісмарка, щоб ніколи не допускати до одночасної ворожнечі з Францією і Росією, а злекваження цієї тези Вільгельмом II. поставило Німеччину у світовій війні перед конечністю вести війну на два фронти, таксамо порозуміння між Польщею і Росією двічі стало загибіллю України (андрусівський та ризький договори), і таксамо порозуміння між Німеччиною та Росією стало безпосередньою причиною упадку Польщі у XVIII. столітті. Здавалося, що той власний траґічний досвід стане наукою для польської закордонної політики у XX. ст. Тимчасом польська закордонна політика у рр. 1919/39 стала лише запереченням староримської максими, що „історія є вчителькою життя".

Неґативні риси, які зазначились у польській психіці після одночасного упадку й осередніх держав і Росії, показалися таксамо у польській закордонній політиці. Правда, можна обєктивно подивляти пруживість та енергію поляків, з якою вони кинулись використовувати у найвищій мірі конюнктуру, що прийшла для них у рр. 1918/19, але одночасно не можна теж вийти з дива, як то польський нарід та його молода держава взялися першим своїм ділом — робити собі на всі сторони ворогів: з усіх народів та з усіх держав, з якими прийшлось полякам жити у спільних державних границях та за своїми свіжими державними кордонами. Те використовування конюнктури виглядало так, що з одного боку польська диплиоматія на париському ґрунті (НКН — Начельни Комітет Народови) був у листопаді 1917 року офіціяльно признаний союзниками, як заступник польських інтересів, дарма, що 14 пунктів Вільсона, в яких вперше казалося про відбудову Польщі, були оголошені щойно 8. І. 1918), старалася добувати від Найвищої Ради згоду на самі підвалини польського відродження та потім на леґалізацію здобутих границь, з другого боку поляки у краю на власну руку і всупереч компромісам закордонної дипльоматії створювали доконані факти і прийнятих на себе зобовязань не дотримували. Так було зі Шлеськом, де, не чекаючи висліду праці міжнародньої комісії, яка мала переводити плебісцит, поляки робили повстання, причому набір до повстанчого леґіону йшов і в Варшаві. Так було з війною проти українців та з використанням у цій війні сформованої у Франції армії Галлера, дарма, що союзники дозволили вжити її тільки проти большевиків, так було з захопленням Вильна, щодо якого було таке виразне зобовязання Польщі, що Пілсудський казав ґен. Желіґовському зробити „бунт" та займати Вильно „на власну руку". Так було з підписаною і анульованою умовою у Спа. Одночасно йшов спір з чехами за Тешинський Шлеськ, Спіж та Ораву, а на сході розпочалась війна з Совітами.

Це був „Штурм унд Дранг", період польської політики, який тривав до затвердження східних границь, себто до 15 березня 1923 року. У тому періоді не було іншої політичної думки, як тільки поширити як змога найбільше свої державні кордони в усі сторони світа, без огляду на те, як воно вплине на національний склад держави і її внутрішню структуру та як вплине на дальші взаємини з сусідами, коштом яких ті кордони поширювано. До найбільшої політичної мудрости належить знати, коли слід у свому переможному поході самому зупинитись та як треба примирною політикою злагіднювати імперіялістичні здобутки. Коли польські патріоти кажуть, що мови не може бути про якийнебудь польський імперіялізм у роках творення польських державних кордонів, та що річ ішла лише про ревіндикацію польських земель, то — очевидно — це твердження не витримує критики: слід просто поглянути на мапу національностей. До того, польська публіцистика вважала завжди великою помилкою, що поляки в отих перших роках не влучили до Польщі цілих Східних Прус з Кеніґсберґом, та велася ціла цікава полеміка на тему, чому у ризьких переговорах тодішні польські делеґати не настоювали на пересунення східних кордонів по лінію Камянець — Проскурів. Але в оцій війні з усіми, в оцьому гарячковому розтяганні території молодої держави можна б було добачувати ще політичну думку тоді, коли б безпосередньо після того прийшла була пошуканка за стичними точками польської державної рації з державними раціями німців, росіян, чехів, та з національною рацією українців, білорусів. Може історія була б теж виправдала польський „Штурм- унд Дранґ-" період тоді, коли б і в цьому періоді і після нього видно було послідовне намагання розвязати цю кардинальну польську політичну дилему: „Німеччина чи Росія?"

Воно не значить, що польська закордонна політика ніколи не здавала собі справи з поваги тієї дилеми. Навпаки, були дуже виразні *спроби* її розвязати, але *цілість* польської закордонної політики була така хитка, нерішуча, така короткозора і наставлена лише на конюнктурні негайні успіхи, що остаточно вона мусіла скінчитися катастрофою. Смертельним гріхом польської закордонної політики, якої зрештою ніколи не можна відмежувати якимось муром від настроїв і бажань громадянства та від напрямних думки, що находить свій вислів у політичній публіцистиці, тим смертельним гріхом було легковаження собі *обидвох* сусідів, і західнього німецького і східнього російського. Те легковаження залишилось у польському громадянстві від часу, коли і Німеччина і Совіти були слабі. Факт теж, що рапальський договір (умова німецько-совітська з 16. IV. 1922) не мав для Польщі траґічних наслідків, притупив у польському громадянстві свідомість небезпеки, яка грозила б Польщі, коли б німецько-російське наближення повторилось серед *змінених* обставин, себто в часах, коли минувся період *слабости* обох тих великодержав. Тому теж і закордонна політика Польщі вдоволялася формальними умовами, які запевнювали їй „нормальні" звязки з сусідами (напр. польсько-німецька конвенція щодо транзиту з 21. IV. 1921, конвенція з Вільним Містом Данціґом з 9. XI. 1920, постанови ради амбасадорів щодо західних границь Польщі, а саме щодо тешинського Шлеська, Спіжу й Орави, щодо мазурів та щодо горішнього Шлеська), — зрештою сперла свою закордонну політику на союз з Францією і на версайську систему, до якої ввійшла у ролі „жандарма східньої Европи". Мимоходом кажучи, тут знову повторилась історія використовування союзу та недотримування приречень: не дотримано ні договору про охорону меншин, який становив невідлучну частину версайської системи, ні автономічної клявзулі у рішенні про прилуку Східньої Галичини до Польщі. Але все ж міродайною для польської закордонної політики була *віра у тривкість версайської системи*, віра у силу французького союзника, з'яким вязала Польщу умова з 19. II. 1921 р. та ґарантійний договір з 16. X. 1925. Цей останній договір — це невідлучна частина льокарненських пактів, які — як відомо — були першою спробою мирної ревізії версайського договору та віддачі німцям належного їм місця у рідні народів. Надзвичайно характеристично, що *вся* польська політична публіцистика, ключно з офіціяльною (передові статті І. Матушевського у „Ґазеті Польській") вважала Льокарно „нещастям Польщі". Польська політична думка була так наставлена на Версай як на *тривку* політичну систему Европи, що *кожну* зміну тієї системи, навіть таку, що йшла б за згодою Франції і Англії, вважала для себе некорисною. Це невдоволення було настільки оправдане, що його джерелом був острах, щоб Франція не відмовилась від ролі опікуна і протектора Польщі, з хвилиною, коли прийде до безпосереднього франко-німецького порозуміння і Польща стане Франції непотрібна як протинімецький партнер. Однак у тому

розумуванні була та засаднича хиба, що вся енергія польської закордонної політики йшла не в напрямку *власного* безпосереднього порозуміння з безпосередніми сусідами, тільки на зберігання міжнародного стану, якого зберігти в ніякому разі не можна було. У ремствуванні на те, що Німеччина дістала через льокарненські пакти більші права (напр. постійне місце в Раді Ліґи), ніж Польща, була та питоменна для польської закордонної політики та всієї польської політичної ментальности риса, яка такі страшні наслідки давала у всій польській — також і внутрішній — політиці: це була вже не похвальна амбіція бути рівним найбільшим народам, але *брак почуття міри та пропорції*, це була зарозумілість, якої не виправдували обективні дані про величину і силу власного народу та власної держави. Престіжеві мотиви грали все у польській закордонній політиці величезну ролю. Вони підвищували тон польських закордонно-політичних виступів та казали більше з собою рахуватися. Але з моментом, коли зберігання великодержавницького престіжу, себто більшого, ніж треба було, стало альфою і омеґою закордонної політики, перестало бути її формою та стало її змістом, мусіло дійти до трагічного непорозуміння.

Таким трагічним непорозумінням було саме наставлення на великодержаву, рівну всім іншим великодержавам світа. Бути великодержавою, стати однородно-національною великодержавою при ок. 40% меншин, одночасно не брати під увагу зовсім інтересів і бажань Німеччини та Росії, тільки намагатися грати самому якусь провідну ролю у політичній системі Европи, — це все були засновки наскрізь фальшиві. Висновки з тих засновків мусіли довести до катастрофи.

ТУРЕЧЧИНА СТОЯТИМЕ ЗДАЛЕКА ВІД ВІЙНИ.

= Анкара, 5. 6. Турецький президент міністрів Неверік Сайдам виголосив в радіо промову, яку тепер усі вияснюють на всі лади. Діло у тому, що цейже самий президент міністрів виголосив промову у березні ц. р., в якій зясував становище Туреччини до західних великодержав дещо інакше, ніж тепер. Тоді він зявив, що Туреччина рішена співпрацювати з тими державами, а тепер підкреслив, що: **Туреччина стоятиме здалека від теперішньої війни західніх держав з Німеччиною.**

—o—

Великий бій кінчається

330.000 АНГЛІЙЦІВ І ФРАНЦУЗІВ У ПОЛОНІ. — ДАЛЬШИЙ НАСТУП У БОЮ НА ДУНКЕРКУ. — НІПОРТ Й АДІНКЕРКЕ В НІМЕЦЬКИХ РУКАХ. - НАЛЕТИ НА МАРСЕЙ

= Берлін, 5. 6. **Бої за Дункерку вже добігають до кінця. Перемога німецької зброї величезна. Добуває німецька армія геройсько пядь за пядю бороненої землі. Падуть із обох сторін жертви — вбиті, ранені, але це право війни. Бій за Дункерку — це найбільший у Фляндрії від початку війни на заході.**

У тому бою втратили вороги Німеччини чимало жертв. У німецький полон попало **ДОСІ 330 ТИСЯЧІВ АНГЛІЙЦІВ І ФРАНЦУЗІВ, БАГАТО РІЗНОГО РОДА ЗБРОЇ, МУНІЦІЇ, ТО ЩО.**

Останні вісті кватири начального вождя німецької армії сповіщають, що німецькі відділи **ДОБУЛИ НІПОРТ І АДІНКЕРКЕ,** відбиваючи при тому всі усильні спроби протинаступу французької армії.

Німецьке летунство переслідує ворога на цілому відтинкові фронту. Дня 2 ц. м. відбувся налет над Марсей, що викликав паніку серед населення.

Командування німецької армії подає, що в бою за Дункерку англійці втратили 2. ц. м. 16. военних кораблів та 11 торговельних о містоті 54.000 тон, не вчисляючи туди іншої зброї.

Треба надіятися, що у найближчому дні наспіють вісті про повну перемогу німецької армії в бою за Дункерку.

Під градом німецьких бомб

НАЛЕТ НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ НА ПАРИЖ, РОМТАЛЬ І МАРСЕЙ.

= Берлін, 5. 6. **Німецькі бомбовики кружляли у понеділок 3. червня ц. р. пополудні над летунськими майданами у Парижі, Ронталь і в Марсею. Зокрема паризькі летовища Ісе-Ле-Муліно та інші були обкинені бомбами. Цей факт потверджує французька агенція »Авас«, додаючи при тому, що німецькі бомби поцілили приватні, невійськові доми, віддалені далеко від летовищ. Німецькі урядові кола рішуче заперечують буцімто їхні літаки скидали бомби на приватні обекти.**

Французька преса повідомляє, що німецькі літаки бомбардували залізничі шляхи в полудневій Франції.

—o—

Німеччина остерігає Мексик і Панаму

= Німецький уряд вислав у понеділок урядам Мексика і Панами ноту, в якій сказано ось-що: Мексик і Панама повідомили, що вони мають вістки з певних джерел про те, що англійське таємне бюро вислало до згаданих держав більшу скількість аґентів, які повинні підготовити вороже становище тихже держав супроти Німеччини. — Оці вістки, твердить німецький уряд, мають два завдання: спроба компромітувати Німеччину в Мексику і саботажі англійської шпигунської мафії у Панамському каналі.

Тому Німеччина остерігає Мексик та Панаму, щоб припинили акцію англійських аґентів, які змагають до того, щоб порізнити Німеччину з обидвома згаданими державами.

—o—

Розвіяний міт про могутність Анґлії

= Вся італійська преса широко і багато розписується про велику й дошкульну поразку анґлійської армії в каналі Ля Манш. **Зокрема втратила там Англія чимало военних і торговельних кораблів.** Відомо, що це німецке летунство безпощадно нищить потугу досі непереможної Анґлії, тобто її морську фльоту.

Часопис »Ляворо Фашістіка« підкреслює, що в каналі Ля Манш затоплено міт **про потугу Анґлії.** Досі ще не устійнено числа затоплених англійських кораблів і жертв в людях. Всеж їх багацько там затоплено. Часопис кінчить статтю заввагою, що світ урешті переконався про цілковиту слабість морської потуги Анґлії та про велику силу німецького летунства. **Таким чином прийшов кінець панування Анґлії над світом.**

—o—

Інж. МИКОЛА ДЕРЕВЯНКО. 3)

Можемо бути горді з наших старокупецьких традицій

Даючи нарис з історії українського купецтва — ніяк не можна оминути такої поважної та поважаної частини українського купецтва, яка зберігала й зберігла для української культури такі скарби, **які в огні не горять і в воді не тонуть!**

В той час, коли міське купецтво під впливом політичних катастроф не могло не ослабнути й майже перервати свої блискучі під державним оглядом національнотворчі традиції, довгий час, майже впродовж цілого нашого національного буття існувала велика армія наших мандрівних купців, майже виключно сільського походження. Ще в початках 60-ти років минулого століття, за часів Т. Шевченка, тоді коли ще не було залізниць в Україні, з чорноморських та озівських пристаней перевозили крам в Україну 210 тисяч чумаків. Про цей поважний і поважаний рід наших купців існує ціла література і народня словесна і писана. Історія розвитку чумацької валки вяжеться у князівських часах з історією нашої закордонної торговлі. Відомо, що чумаки в пізніших часах започаткували торговлю з Кримом і Туреччиною. Особливо гострою потребою було в ті часи достарчати сіль з Криму, бо середуща Україна відчувала гостро її недостачу.

Українські етноґрафи, як Іван Рудченко і проф. Микола Сумцов та економіст Федір Щербина, з подивом і признанням ставляться до високої орґанізаційної культури чумацької валки. У суворих обставинах протягом багатьох століть витворювалась напів купецька· напів військова орґанізація табору,— валки чумаків. Наші мандрівні купці перевозили товари - крами через безлюдні або малозаселені простори — степи, на яких нерідко відбувались розбійничі напади.

Федір Щербина у своїй праці з 1880 р. пояснює слово **чумацький закон** так: це »форми, вибрані шляхом буденного історичного досвіду й традицій. Це відвічні народні звичаї, передані з роду в рід, з покоління в покоління... форми, що їх достосовано до загального розвитку життя. Слово чести, раз зложена обіцянка, предківські обичаї, перекази старовини — є тут позитивним законом... Взаємини і загально приняті права та обовязки членів орґанізації, скриті в самому звичаю не-писаному кодексі.

Етноґраф Рудченко теж зазначає винятково високу суспільну культуру чумацької валки:

»Товариші ніколи не залишать чумака в нещасті: зрада товариша в нещасті вважалась одним з найганебніших злочинів. Чумак, який зробив це всупереч совісти й »чумацькому звичаю« не знайде собі валки, якаб прийняла його в товариство. Валка зберігала особу й майно чумака. Коли у когось з чумаків підчас виправи щось вкрадено (наприклд воли), члени валки, по повороті додому складались розмірно до кількости возів, які мав кожний з членів валки і платили чумакові його втрату. Провідником чумацької валки був отаман, що мав заступника осавула; їх вибирала чумацька рада. Отаман був авторитетом у справах форми постачання, маршрути й оборони, а на випадок нападу — диктатором. Кожний »добрий чумак« мав зброю, рушницю і спис. Чумацька валка, що мала 100, 200 і більше возів, запряжених волами, могла з торговельного боку ділитись на кілька ґруп - ватаг. Така ґрупа мала спільну касу аж до повороту додому й усі прибутки і страти ділила рівномірно.

У XIX. в. повставали тут зміни під впливом нових обставин. Федір Щербина казав: »Широкість задуму і справедли-

Прогалина яку слід заповнити

За 22 роки життя під Польщею перейшла галицько - українська освічена верства основну перебудову.

За австрійських часів була це типова священичо - урядница інтеліґенція, з невеликим відсотком вільних професій (адвокати, дещо лікарів та інженирів), майже зовсім без звязку з господарським життям. Замикаючи українцям доступ до державної служби, польський уряд змусив їх шукати прожитку в господарських установах — спершу кооперативних, опісля у приватних. Спровокована тим способом розбудова українського господарського життя служила польській пропаґанді як цинічний арґумент, що буцімто мав доказувати, в яких ідиличних умовинах живе Західня Україна. Та ми знаємо, що польська влада, консеквентно намагаючись відібрати українцям буквально всі засоби прожитку, вела завзятий наступ на наші господарські станиці і не поліквідувала їх усіх лиш тому, що вже не стало на те часу.

З року на рік росла армія безробітної інтеліґенції, загрожуючи життя - буттям родин і нації. Шукаючи виходу з траґічної сліпої вулички, в яку втискала нас польська нагінка, наші люди попадали в небезпечні екстреми; у пресі можна було стрічати небезпечні голоси, мовляв: слід зовсім зреґнувати зі загальноосвітніх ґімназій та академічних студій, звертаючи всю молодь до ремісничих і торговельних шкіл.

Куди були б нас завели такі десператські відрухи, зможемо оцінити, коли зясуємо собі вплив 22-літньої польської екстермінаційної політики на професійну підготову нашої інтеліґенції. Хоч у німецькій сфері інтересів знайшлося стільки українців зі середньою та високою освітою, велика частина адміністрації на землях, заселених українцями (зокрема скарбовість; самоуправа) залишилась у руках польських урядовців, які дальше дошкулюють і залякують наших селян.

Правда — чекає ще на працю чимало українців з поважним стажем в австрійській та польській адміністрації; на жаль ці — вповні кваліфіковані — особи не проявили досить ініціятиви і проворности, а більша частина наших допомогових комітетів не приготована до того, щоб їм помогти. Правда, маємо чимало маґістрів права — та вони зуміли б самостійно працювати щойно після — хоча б і недовгої — практики, коли тимчасом німецька адміністрація, обтяжена важкими завданнями у звязку з военним часом, не має часу приготовляти урядовців, — а приймає лиш таких людей, які готові негайно обняти і самостійно вести якусь ділянку праці. Впливає на це і польська орґанізація правничих студій, яку стільки польських авторів критикувало. Коли майже в цілому світі побіч правничих факультетів істнують адміністраційні (політичні, Staatswissenschaften), у Польщі (поза познанським університетом та варшавською школою політичних наук) істнували лиш загальні правничі факультети, які приготовляли б універсальних кандидатів до судівництва й адвокатури, нотаріяту та всіх ділянок державної служби, — до дипломатичної виключно; не так ще давно право вважалось фаховою підготовою до... праці в господарських установах, а ще й тепер чимало людей не може зрозуміти, що до того служать торговельні школи всіх типів. А що кожна з тих царин вимагає не лиш окремого, зрештою доволі широкого — фахового наставлення та способу думання, не диво, що право зводилось подекуди до завершення загальної освіти, а фахове знання приходилось здобувати щойно в судовій чи адвокатській аплікації, або в адміністраційній практиці. Не диво, що при фахових іспитах перепадало стільки маґістрів права, що взагалі рівень польської адміністрації був такий безнадійно низький.

І тому, коли хочемо частинно заповнити прогалину у нашій професійній структурі, спричинену 22-літнім істнуванням в ролі громадян 2-ої катеґорії, мусимо самі подумати про підготову до праці в публичній адміністрації Для правника таку підготову творила б коротка рекапітуляція правничих предметів, звязаних з якоюсь одною цариною адміністрації, опанування приписів з тої царини, які не входять в обсяг правничих студій та практика — для людини без правничої освіти треба б оперти таку підготову на теоретичній основі, на познайомленні кандидата з основними відомостями про завдання, будову, поділ та засади функціонування державного орґанізму.

Якщо самі не проявимо ініціятиви і не зорґанізуємо курсів з приблизно такими завданнями, мусимо погодитися з тим, що не так скоро українець заступить поляка у волосному чи скарбовому уряді, що не так скоро наш селянин зможе порозумітися в уряді у своїй рідній мові, переконавшись на власні очі, що марево польської держави розвіялося мов фата-морґана, що польські погрози відплати це лише — вживаючи терміну, запозиченого з німецької публіцистики — нешкідливий прояв »теоретичного садизму«.

Галіт. Б.

Берлін про зміну міністра Румунії

= Ми вже повідомили в попередньому числі про зміну на становищі міністра закордонних справ у Румунії. Відійшов бо Ґафенку, а прийшов Джіґурту.

У Берліні ця зміна викликала велике вдоволення, як підкреслює німецька преса. — Джіґурту співпрацював уже із німецькими господарськими колами і це ніяка таємниця. У Берліні вважають цю зміну за нехіть Румунії супроти співпраці зі західними державами. Ґафенку мав одобрити »ґарантії« Анґлії, які вона обіцяла Румунії. Тепер же новий міністр уповні співпрацюватиме з Берліном.

За протидержавну діяльність

= Ковно, 5. 6. Литовський апеляційний суд присудив трьох комуністів за їхню розкладову, протидержавну роботу на кару 6—8 літ вязниці. Головний обвинувачений Снікзе був давніше секретарем центрального комітету компартії на Литві. Його засуджено на довголітню вязницю, а совіти виміняли його і він знову вернувся під чужим прізвищем і дальше робив підмульну роботу. Тепер його засуджено на 8 літ вязниці.

Литовська влада гостро поборює комунізм і комуністичну акцію, не зважаючи на добросусідські взаємини зі совітами.

—о—

Фашистівська рада домагається...

= Минулої суботи радила у Римі фашистівська національна рада. У висліді видвигнено домагання, щоб Дуче, за яким стоїть все населення, почав акцію за прилученням до Італії усіх італійських земель, та щоб не дозволив нікому посягати по італійське море.

—о—

вість, що лежить в основі чумацьких орґанізації дуже виразно характеризують ці оригінальні твори українського розуму.

»Чумацькі валки перестануть істнувати, але народня духовість не перестане, звичайно, творити нові соціяльні явища цього роду«.

Ярослав Романчук у своїй праці з 1883 року »Про чумаків і давню торговлю« пише: »Чумак твердого характеру. Що раз постановив, уже мусів конечно довершити. У старі часи чумаки не були мягкі, вони осміювали слабих (нехарактерних), називаючи лежибоками, маміями!«

Проф. Микола Сумцов немов завершує характеристику чумаків у своїй праці з 1887 року (»До історії слобідсько-українського чумацтва«):

»І в моральному і в суспільному розумінні український купець-чумак не має нічого спільного з новим (здебільша чужинцем — прим. автор) крамарем здирського типу. Імя чумака сходить з кону дійсного життя і переходить до історії чистим, без закиду, без темних плям. Чумак не відокремлювався у духово-моральнім відношенні від своїх земляків-громадян, жив з ними одним життям, помагаючи їм у нужді зі свого чесно здобутого достатку«.

Тут ще раз мусимо собі пригадати, що про чумаків-купців повставали чудові перекази - поетичні образи про те, як товариші після смерти чумака опікувались його тілом, молились над ним, обмивали його, надягали білу смертельну сорочку, яку звичай-закон наказував мати кожному зі собою, коли виправлявся з дому у далеку, небезпечну дорогу.. Могилу копали побіч дороги, кидали по грудці землі на тіло в могилу й засипали її. Над могилою ставили віху і на верх до неї привязували хустку. Здовж головних чумацьких шляхів, що відомі ще з княжих часів та які вели у Крим, на Одесу, на Дін ще в 60-х і 70-их роках зустрічались такі віхи, а чумацькі могили окружав нарід пошаною. **Це були могили народніх братів - чумаків.** »Чумак — добрий на все гожий« — ці вислови зустрічаємо і в приказках і в чумацьких піснях, створених народом.

Чумак — менший брат запоріжського козака — був відомий своєю відвагою та дотепом. Про тяжку-далеку дорогу згадує чумацька пісня:

»Ой мати, мати, та не гай мене,
В далеку дорогу виряжай мене!«

Коли чумаки вирушали валкою з рідного села то пісня зберігала звичай звязаний з часом виїзду:

Щоб кури по селі не піли,
Щоб голуби на степ не летіли,
Щоб лебеді на тихій воді та не клекотіли«.

З цього бачимо, що купці - чумаки ще з давніх наших часів зберегли тее про що західна культура була призабула:

щиру й глибоку пошану консумента до глибоко чесного купця.

Ідеалами чумацької орґанізації можемо бути горді, бо вони дали нам зразки таких суспільних якостей - кваліфікацій, які мають для нас непереминаюче значіння.

Треба тільки уважніше поставитись до тих традицій, яких ми не повинні забувати.

Майже сучасний нам новітній купець-боярин Михайло Димет та високі суспільні традиції купців - чумаків хай будуть нам дороговказами у наших сучасних важких завданнях: наново здобувати втрачені нами міста, здобувати цю суспільну згоду й взаємну пошану, яку мали наші предки у часи свого історичного змагання за

»свою хату, свою правду,
І силу і волю«.

—о—

Доба крил і панцирної зброї

На цілому західному побоєвищі між Маас і Шельдою, між Седаном і побережжям Каналу, мішався — як ще ніколи — з ревом гармат гук моторів. — Те, що піонірі панцирної зброї, анґлійці Лідль Гардт Фуле, французи Камон та Арманґо, німці Аймансберґер і Ґудеріян тільки предбачували, нині сталося дійсностію: настала доба крил і панцирної зброї. В усіх актах драми, зокрема в трьох актах тієї, що відогрвалася в Бельґії та північній Франції, панцирна зброя по одному й другому боці, в наступі й обороні відограла головну ролю.

В першому акті найважчі німецькі повзи промостили всім іншим родам зброї дорогу через прикордонні укріплення. Вони своєю силою великанів просто гралися з тими бетоновими і дротяними барикадами, що ними голяндці і бельґійці задумували загородити шлях нестримного походу. Повзи майже без перешкод сміливо й швидко гнали передусім до мостів на ріках і каналах та заскоченій залозі перешкоджували висаджувати їх у повітря. Якщо прийшли запізно і застали міст вже зруйнований, тоді своїм вогнем уможливлювали піхоті переправлятися через ріки й канали малими човнами і безнастанно шахуючи ворога уможливлювали піонірам у незвичайно швидкому темпі будову нових мостів та переходів. Повзи ніколи не звязані з битим шляхом, для них кожна дорога однаково добра: полем, лісом, болотом чи водою. Вони крилі й помагали піхоті пробиватися через укріплені ворожі лінії. Повзи наставляли свої сталеві лоби майже під самі гарматні дула. Скорострільний вогонь це для них нешкідливе витрачування ворожої енерґії і всі перешкоди, що ставали їм на дорозі, опинювалися або під їхніми колесами, або порозбивані й нешкідливі вже для нікого по боках.

Тоді як перший акт драми повзи творили здебільша одинцем у тісному звязку з піхотою, то у другому акті боротьби їхня участь вже була масова. Сотні німецьких повзів котилося на просторі кількох кільометрів широкому зі швидкістю 30, 40 і 50 кільометрів проти французько-анґлійсько-бельґійського фронту. При допомозі бомбовиків ці панцирні загони сіяли своїм вогнем смерть і загибель. Не було сили, щоб могла їм протиставитися. — Під їх вогнем гинуло й розпадалося все, що тільки лежало на просторі їхнього засягу. При тому сіяли жах і переполох так, що перші лави ворога, а за ними і дальші кидали зброю заки ще вспіли зробити з неї ужиток. Часом, щоб спинити цю лявіну кидалися у вир боротьби французькі панцирні відділи, анґлійських досі ще майже не було видно — але й ці найважчі французькі повзи з їхніми численними скорострілами, гарматами і гавбицями не були в стані спинити напору і подіравлені німецькими влучними стрільнами батерій і літаків лишалися вже не здатні до бою поза німецькими повзами. Під їхніми ударами була розбита в порох між Намюр і Седаном 9-та французька армія, ввесь фронт західних держав розпався на дві частини, на північну ґрупу (понад міліон війська), окружену зі всіх боків і припerту до Каналу, та на південну ґрупу на лінії Мажіно.

Пробитою прогалиною ці панцирно-повзові відділи безупинно заливали Францію. Третій акт драми вже почався. В ньому панцирні відділи мають передусім нагоду вповні виказати їхню швидкість. По двох днях вони дійшли до Соми, по трьох днях стояли вже над побережжям Каналу і залізним перстенем замкнули десятки дивізій бельґійської, французької та анґлійської армії. Одночасно вони ще мали доволі сили крити свої власні крила й успішно відбивати всі ворожі атаки. На оперативний успіх їхньої тактичної побіди не довелося вже довго ждати, бо бельґійська армія піддалася, а французька та анґлійська армія розпорошена та знищена.

Зясовуючи участь панцирно-повзових частин у дотеперішньому ході воєнних дій на заході, можна вже нині ствердити: „надійшла доба крил, панцирної зброї. Повзи виправдали ті надії, що на них покладали їхні перші звеличники: опанцирена сила вогню, що в нападі досягне всяку визначену мету та є найсильнішою оборонною зброєю. Якщо німецькі повзи виявили і під одним і під другим оглядом перевагу над французькими, то це сталося завдяки кращій якости матеріялу, моторів, плазунів і зброї, та завдяки тактичному і технічному вишколові залоги, їхній сміливості, посвяті та бажанню перемоги. Тесаме можна сказати про німецьку й французько-бельґійську відсіч. Німці і під цим оглядом виявили беззастережну перевагу.

Доба панцирної зброї є подібно як і летунство переломовою епохою в історії воєн. Слушно говрить звідомлення французької начальної команди: „В модерних боях, що пускають у рух міліони моторизованих коней й кажуть їм з велитенською швидкістю посуватися по всякому терені, слід зовсім позбутися фронтових понять з воєнних років 1914—1918. Це погляди, що в обличчі моторів на землі і в повітрі зовсім збанкротували".

—о—

Кутнк господині

Літники й можливість заробітку

Сьогоднішні обставини вимагають великої ощадности й нема сумніву, що у літнищах та купелевих місцевостях цього літа не буде багато гостей. Та здоровля одних, а бодай мала матеріяльна можливість других всеж таки притягне до літнищ і живців якусь кількість гостей. Ці гості шукатимуть напевно цього літа дешевших, хоч може й менш вигідних приміщень, бо мало у кого гроші переливаються. Тут треба призадуматись нашим господиням, що мешкають в таких місцевостях, або близьких до них, як саме використати ці обставини.

Коли ж сільська господиня десь у літниськовій місцевості чи навіть недалеко неї добре обміркує і наперед обдумає всякі можливості приміщення у себе літників то переконається що тут відкриваються і для неї вигляди заробітку.

Перше і найлегше — це винаймити помешкання без ніяких дальших зобовязань. Тут треба би лише допильнувати того, щоб приміщення було відповідно вичищене, бодай скромно, але вигідно уряджене та щоб для відпочинковця був забезпечений спокій. Урядження може бути зовсім просте, але необхідно, щоби в кімнаті було чисто; вигідне ліжко, вже зі сінником соломою напханим — солома повинна бути свіжа, не перетерта і не стухла. Шафа на одежу або бодай вішак з полотняною заслоною, щоб одежа не запорошувалась. Стіл досить вигідний для їди і для писання, бо кожний гість бодай лист напише. Два крісла, умивальня з чистою, необлупленою мидницею, збанок із водою та відро на виливання брудної води.

Другий спосіб заробітку з літника це є винаймлення помешкання з частинним чи повним удержанням. Коли господиня бодай сяк так уміє варити то може прийняти літника з обовязком давати йому сніданок та скажім вечерю. На обід можна таких гостей приймати тільки тоді, коли господиня дійсно вміє добре варити і то знає ріжноманітні хоч і прості страви приготувати. Таке харчування літників виплачується тоді, коли є добре заведена господарка, є свої добрі кури-несучки, ранні курята, своя городовина, своя корова, що дає достатню кількість молока на масло та сир і сметану.

Третій спосіб заробітку це достава продуктів літникам, що можуть замешкати на господарстві, але варять самі собі їсти, або тим літникам, що мешкають поблизу. Ярина, ягоди чи то плекані в своїм городці чи збирані в лісі, молочні та інші продукти — це може дати господині небиякий прибуток. Та ніколи не треба числити на те, що когось можна обдурити. Вистарчить раз дати недобрі продукти, довіря страчене й ніколи вже не дістанеться тієї ціни яку б можна мати.

Прання літникам, роблення у них порядків та інших дрібних послуг можуть і старшій господині і молодим дівчатам також принести де-який дохід.

Над цими всіми справами треба би господиням нашим з Сяніччини, Горличчини та інших околиць, що можуть притягнути літників, добре подумати, все собі передумати й заздалегідь приготувати. Не треба забувати, що чимало прогульковців та цікавих на пізнання нового терену осіб може бути цього року гостями по наших закутинах. І вони можуть дати господиням деякий дохід, хоч не слід з них і шкіри здирати та часом треба й свою гостинність показати, але про це хіба не треба нагадувати нашим господиням, бож наш нарід славиться своєю гостинністю. Треба вміти добре поєднати всякі господарські можливості і привітність, а тоді напевно в тих часах можемо мати прибуток та заробіток.

Р. Самота.

Чесанів розвивається

Наше містечко невеличке, разом з присілками має несповна 2.500 мешканців; до 1.500 жидів покинуло Чесанів разом зі совітськими військами, багато й поляків розвіялися кудись підчас хуртовини, решта призвичаюється до нових умовин. Так ненадійно прочищене містечко опинившись під самісіньким кордоном майже відтяте від світа, без залізничих сполук, без гостинця, немов би завмерло без руху. Здавалося, що з нього зробиться звичайне село, що ринок та міська торговиця заросте травою, бо пустки віяли із них аж сум збірав. Та було так недовго. Чесанів ожив. Бо хоч прилучено його адміністраційно до Томашева, опісля разом з Томашевом аж до Замістя, то це вийшло йому якраз на користь, бо піднесло його значіння. Замістя зовсім спольщене й до нього дуже далеко, а Чесанів здебільша український і близький. Околиця Чесанова також в більшості українська, тому ця маленька містина перетворюється у малий український осередок при границі.

Українське життя тут не то що не завмерло, набірає щораз то більшого розгону. Заснований восені Український Допомоговий Комітет подбав, що на місце вивезеного німецькою владою бурмістра поляка — затверджено посадником українця, разом з урядовцями. Зараз після польсько-німецької війни урухомлено українську 7-клясову школу з 5-ма учительськими силами. Школа приміщена в гарному будинку б. учительської семинарії. Давнішу польську поліційну станицю перейняли теж українці. Орґанізується вже і пошта, відновлюється і суд. Начальником його став українець і є надія, що також по інших урядах провід обіймуть українці.

Хто бував у Чесанові за польських часів, той не пізнає його. Не стало ні жидків, ні тих бундючних поляків. Чесанів тепер це наскрізь українське містечко. Даремні тут усякі ворожі затії. Бо що було вже — не зернеться... Кипить тут нове рідне життя. Його орґанізація кріпшає, йде зусилля до кращого завтра. Хто бачив наших соколів, хто брав участь у святах »Просвіти«, хто бачив нашу школу, той за Чесанів спокійний. Ще здалося би притягнути до орґанізованого гурту і все старше міщанство та старшу інтеліґенцію. Та й вони вже випростовують хребет, переставши наслухувати злобних підшептів усяких Антків, Стахів, Віцків, Франків, Марцінів, Юзьків і т. д. Відрадне явище це щира співпраця між пришельцями. Де згода в родині... це в першу чергу святе діло; та тепер ми дійсно як одна рідня.

Недавно відбувся у Чесанові 2-місячний торговельно-освітній курс і вже повстало біля 40 нових українських крамниць, зорґанізованих у С. У. К. і то головно при самому ринку. Відчинено також кооперативну крамницю »Поступ« та українську книгарню. Задумана й кооперативна гуртівня для обслуги району. Відкрито два українські дентистичні заведення, дві українські пекарні, дві мясарні, одну свою гостинницю, фабричку содової води та відновила свою діяльність філія »Сільського Господаря«. Кружок »Рідної Школи« веде 4-тижневий курс для провідниць дитячих садків — росте український Чесанів, аж серце радіється!

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

ЧЕРВЕНЬ:

6. Пятниця — Зн. гол. св. Івана
7. Субота — Карпа ап.

АКАДЕМІЯ В ПАМЯТЬ ПРОФ. С. РУСОВОЇ відбудеться заходом Жіночої Секції при т-ві »Просвіта« у Кракові в четвер 6. червня ц. р. в год. 7-ій вечором у домівці »Просвіти«, Ринок ч. 12/II з такою програмою: Вступне слово — О. Теліга; рецитації відомого декляматора Ю. Ґеник-Березовського; Спогади про С. Русову — д-р Х. Кононенко; фортепянове сольо І. Павликова й сольоспів — С. Тарасевич.

— СВЯТО ПОЛЯГЛИХ. Як минулими роками так і цього року на Зелені свята відбудеться традиційний процесійний похід під проводом духовенства на Раковицький цвинтар, щоб віддати шану поляглим. Тому то всі співаки, які колинебудь співали в хорі, повинні негайно зголосити свою участь у церковному хорі, щоб гідно вшанувати свято поляглих і прийти на пробу хору, що відбудеться в пятницю 7. червня ц р. в год. 7-ій вечором у домівці т-ва »Просвіти« у Кракові, Ринок ч. 12/II.

ПРИГАДУЄМО, що від 14. травня ц. р. Редакція нашого часопису перенеслася з домівки при вул. Кармелітській ч. 34/II на вул. Ожешкової ч. 7/II, до будинку, де приміщується друкарня Видавництва. При вул. Кармелітській ч. 34/II залишилася дальше Адміністрація часопису та Дирекція Видавництва і туди слід надсилати всю кореспонденцію у справі передплати часописів, закупу книжок і т. д., а також слати гроші переказами за часописи та книжки. До Редакції при вул. Ожешкової ч. 7/II просимо надсилати лише редакційні матеріяли, а саме статті і дописи.

— ЗГОРІЛО МАЙЖЕ ЦІЛЕ СЕЛО У БЕСАРАБІЇ. У прикордонній місцевості в селі Ачакі над Дністром згоріло 100 домів. Шкода сягає кілька міліонів леїв.

— ЖИД МАНДЕЛЬ УРЯДУЄ. У Парижі пописується тепер »судля« Мандель — жид, що проголошує присуди смерти на людей, як за часів фанцуської революції. Іноді проголосив 11 присудів смерти за »зраду« держави.

Короткі вістки

= »НЕЛЬЗОЙ« ЗАТОПЛЕНО ЩЕ 11. ТРАВНЯ Ц. Р. Німецькі військові круги виясmюють, що анґлійський корабель велитень »Нельзой« затоплено ще 11. травня ц. р.

= ІНТЕРВЮ, ЯКОГО НЕ БУЛО. Турецький посол у Берліні склав заяву, що інтервю у французькому часописі »Парі Суар«, в якому то стверджено, неначе б президент Туреччини мав заявити, що упадок західніх великодержав — це теж упадок Туреччини, є просто виссаний із пальця. Президент Туреччини не давав інтервю ніякому закордонному часописові.

= ВІДЛОЖЕНО СВІТОВУ ВИСТАВУ У РИМІ, що мала відбутися у 1942 р. Очевидно, що під теперішню пору йшли покищо поспішні приготування. Одначе з уваги на розгар війни на заході, в якій Італія ось-ось прийматиме активну участь, речинець вистави відложено на необмежений час.

= ШВИДКА ЕВАКУАЦІЯ ҐІБРАЛЬТАРУ. Аґенція »Стефані« повідомляє з Ґібральтару, що там відбувається поспішна евакуація цивільного населення, зокрема анґлійських і французьких громадян. Урядові станиці скріпили свою охорону та є в постійному поготівлі.

= САБОТАЖІ Й АРЕШТИ У ФРАНЦІЇ. У всіх промислових осередках Франції чергуються масові акти саботажів. З того приводу влада переводить арештування серед підозрілих осіб, зокрема серед комуністів. Багато комуністів вивезено до концентраційного табору. Всеж саботажі дальше продовжуються.

=ЕСПАНСЬКІ СТАРШИНИ У НІМЕЧЧИНІ. На запрошення начальної команди німецької армії прибула до Берліна ґрупа еспанських старшин у числі 18 осіб. Між ними є 3-ох ґенералів і 9-ох старшин летунів. Ося ґрупа відвідає теж західний фронт.

= РИМ. — »Джіорнале д'Італія« подає вістку про задержання французами італійських рибаків, що виїхали були з Трапані, в Сицилії, на щорічну ловлю риб у напрямі побереж Тунісу. Французи арештували їх тому, що нібито тепер заказано ловити тут рибу, причому обходились з рибаками як зі злочинцями та щойно після довгих судових пересправ випустили, але всю зловлену рибу забрали.

Бій якого досі незнала історія

Таким чином випадові загони мали забезпечені на своїх задах змогу продовжувати дії в напрямі на північ, спіраючись лівим крилом уздовж морського побережжя, тоді як їхнє праве крило під Аррас і Камбре ліквідувало розпачливі спроби ворожого пролому з допомогою панцирної зброї при величезних втратах. Вже 22. травня виявилось усе те знищення ворожих сил в Артуа та Фляндрії.

Підчас того як чоловий натиск у північній Бельгії кріпшав вибивши з Антверпії та укріплень Діле і Дендре хоробрі бельгійські війська — наша наступаюча армія повернувши на північ, розгромила 9 та 1 французьку армію, добула твердиню Мобеж, зайняла на лівому крилі Бульон і Кале, а в центрі славні з боїв у світовій війні узгіря Вімі та Сушез.

ВОЄННА ДОБИЧА У ДУНКЕРЦІ.

Урядово повідомляють, що німецька армія добула у Дункерці велику воєнну добичу, бо взяла 40.000 полонених і багато воєнного матеріялу, зброї, тощо.

Слід відмітити, що після добуття Дункерки ціле морське французько - бельгійське побережже аж до гирла ріки Сомми є в німецьких руках.

Не поразка, але катастрофа англійців у Фляндрії

Коли 28. травня ц. р. перстень довкруги союзницької армії затіснився, так, що бельгійська армія не бачила ратунку, рішився король Бельгії проголосити капітуляцію. Це й стало нещастям армії обидвох союзних держав і від того дня почався відступ чи пак невдача за невдачею Анґлії та Франції на фронті. Одначе те, що сталося у дні 4. VI. ц. р. у Дункерці — це не поразка, але велика катастрофа, якої в історії давно не було. Ворог склав безчисленні жертви вбитих, ранених, десятки тисяч попало в німецький полон, а лише тисячі врятувалось від смерти. Цілі вулиці у північній Франції повні зброї, воєнного приладдя, муніції, то що. Все те залишили анґлійські та французькі вояки підчас панічної розтічі дня 4. червня ц. р., тобто в дні, коли впала Дункерка.

Перша фаза війни закінчена сильною перевагою німецького летунства. Німецьке летунство від першого дня війни мало перевагу над ворогом і дошкульно його нищило на суші, морю і в повітрі. Воно геройсько записало картки історії останніх днів. Ворог знищений не лише матеріяльно, але теж морально, тому теж його армія не здібна тепер до затяжного бою.

Величава перемога

ВЕЛИЧАВУ ПЕРЕМОГУ НІМЕЧЧИНИ В ГОЛЯНДІЇ, БЕЛЬГІЇ І ПІВНІЧНІЙ ФРАНЦІЇ МОЖНА УЯВИТИ СОБІ ЩОЙНО ТОДІ, ЯКЩО ВІЗЬМЕМО ПІД УВАГУ ВТРАТИ ВОРОГА И ВЕЛИТЕНСЬКУ ВОЄННУ ДОБИЧУ. ОТЖЕ САМЕ ЧИСЛО ПОЛОНЕНИХ ФРАНЦУЗІВ, АНҐЛІЙЦІВ, БЕЛЬГІЙЦІВ І ГОЛЯНДЦІВ СЯГАЄ 1,200.000. ДО ТОГО СЛІД ДОДАТИ ЩЕ ВБИТИХ, РАНЕНИХ І ПОТОПЛЕНИХ, ЯКИХ ЧИСЛА ГОДІ УСТІЙНИТИ. ЗНИЩЕНО АБО ЗДОБУТО ВВЕСЬ ВИРЯД І ВОЄННЕ ПРИЛАДДЯ 75—80 ДИВІЗІЙ РАЗОМ З ГАРМАТАМИ ВАЖКОГО КАЛІБРУ, ПОВЗАМИ І ВАНТАЖНИМИ АВТАМИ ВСЯКОГО РОДА. НІМЕЦЬКІ ЛІТАКИ ЗІСТРІЛИЛИ ВІД 10. ТРАВНЯ ДО 3. ЧЕРВНЯ Ц. Р. 1.841 ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ, З ТОГО 1.142 У ПОВІТРЯНИХ БОЯХ, ПРИЧОМУ 699 ЛІТАКІВ ЗІСТРІЛИЛА ПРОТИЛЕТУНСЬКА АРТИЛЕРІЯ; КРІМ ТОГО 1.600 ДО 1.700 ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ ЗНИЩЕНО НА ЗЕМЛІ. ДАЛІ ВОРОЖА ВОЄННА І ТОРГОВЕЛЬНА ФЛЬОТА МАЄ ВЕЛИКІ ВТРАТИ У ЗВЯЗКУ ЗІ СПРОБОЮ РЯТУВАТИ БРИТІЙСЬКИЙ ЕКСПЕДИЦІЙНИЙ КОРПУС. І ТАК БОМБОВИКИ ЗАТОПИЛИ 5 КРУЖЛЯКІВ, 7 НИЩИЛЬНИКІВ, 3 ПІДВОДНІ ЧОВНА, 9 ІНШИХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ І 66 ТОРГОВЕЛЬНИХ АБО ТРАНСПОРТОВИХ КОРАБЛІВ. КРІМ ТОГО ЛІТАКИ УШКОДИЛИ БОМБАМИ АБО ЧАСТИННО ЗНИЩИЛИ: 10 КРУЖЛЯКІВ, 24 НИЩИЛЬНИКІВ, 3 ТОРПЕДОВЦІ, 22 ІНШІ ВОЄННІ КОРАБЛІ І 117 ІНШИХ ТРАНСПОРТОВИХ КОРАБЛІВ. ОЧАЙДУШНА ЗАЛОГА МОРСЬКИХ ОДИНИЦЬ ЗНИЩИЛА: 6 НИЩИЛЬНИКІВ, 2 ПІДВОДНІ ЧОВНА, 1 ТРАНСПОРТОВИЙ КОРАБЕЛЬ, 1 ДОПОМІЖНИЙ КОРАБЕЛЬ ТА 1 ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ.

НЕВЕЛИКІ ВЛАСНІ ВТРАТИ.

У звязку з велитенськими осягами — втрати німецької армії від 10. травня до 1. червня ц. р. невеликі. Геройською смертю згинуло 10.252 старшин, підстаршин і вояків, 8.463 пропало без вісти. Можна сподіватися, що невелика частина пропавших померла. Число ранених старшин, підстаршин і вояків сягає 42.523.

Німецьке летунство втратило від 10. травня до 3. червня 432 літаки, за те німецька воєнна фльота не втратила ніодного корабля біля побережжя Голяндії, Бельгії і північної Франції.

Англія буде боротися до загину

ПРОМОВА ЧЕРЧІЛЯ У ПАЛАТІ ГРОМАД. — АНҐЛІЯ І ФРАНЦІЯ ВТРАТИЛИ ДУЖЕ БАГАТО. — ВІЙНА ДО ЗАГИНУ.

У висліді поразки армії західніх держав у Фляндрії та в обличі упадку Дункерки — Черчіль признався у палаті громад, у перше за час свого теперішнього диктаторства, що Анґлія і Франція програли битву в Дункерці. Ця програ—це дійсна втрата обидвох союзницьких армій. Черчіль заявив: „Французька армія ослаблена, Бельгія втрачена, всі побережжя каналів у руках Гітлера! Мусимо числитися із тим, що найближчий удар зустріне нас, або Францію". Вкінці Черчіль сказав: „Якщо наш острови (себто Анґлія) буде занятий ворогом і виголоджений, в що я не вірю, то й тоді враз із Францією будемо боротися до загину!"

Слід відмітити, що це самопризнання теперішнього диктатора Анґлії є знаменне, бо ж досі вся анґлійська пропаґанда обманювала своїх громадян непереможною силою союзників.

Блискучий осяг летунських спадунів

Незрівнані були блискучі випади летунських загонів. Вони зуміли негайно впоратись не лише із запорами повітряної оборони в запіллі могутних голяндських та бельгійських твердинь, а й винищували скупчення ворожих сил, а заволодівши повітрям захоплювали нечайним наскоком непонищені мости, навіть заборола твердинь, що про добуття їх ворогові навіть і не снилось. Таким чином удалось летунським спадунам та повітряним десантам захопити голяндську твердиню, не зважаючи на завзяту оборону, притому вдержати її, та брами випадові від полудня почерез могутні мости під Мердик так довго аж підійшли панцирні і змоторизовані частини, що разом уже із повітряною фльотою повели наступ на Ротердам

„Свято української пісні“ в Ліцманнштаті

В неділю 19. 5. 1940 о год. 19 веч. в салі Німецького Дому відбувся старанням Українського Допомогового Комітету в Ліцманнштаті репрезентативний концерт Українського Національного Хору ім. Лисенка під управою п. полк. Соллогуба.

Перед год. 19. велика саля Німецького Дому почалась заповнювати своїми, як також запрошеними гістьми, серед яких бачилось багато українців з біженецьких таборів з вул. Бісмаркштрассе, Кіршбергу, Пабяніц і т. п., котрі вперше в Ліцманнштаті почують українську пісню в артистичнім виконанні. Точно в год. 19. виступив в прекрасних національних строях хор у числі 60 осіб. Публика вітає хор довгими оплесками, котрим немає кінця. Концерт розпочинається німецьким та українським гимном. Потім як в калейдоскопі лунає пісня за піснею. В програмі пісні слідуючих композиторів: Лисенка, Стеценка, Леонтовича, Гайворонського, Нижанківського, Давидовського та Соллогуба. Гучними оплесками були приняті слідуючі пісні: Давидовського: „Стелися барвінку“, Соллогуба: „Верховино“, Леонтовича: „Дударик“, котрі на загальне бажання повторено. Дуже гарно випала пісня з опери „Маєва ніч“ Лисенка: „Туман хвилями лягає“ в супроводі фортепяну та вязанка пісень в укладі Сергія Соллогуба. На закінчення — на домагання слухачів було ще відспівано Котка: „Гандзя“.

Враження по концерті кольосальне. Хор під умілою батутою п. полк. Соллогуба виказав свою зрілість, мимо свого здекомплетування з причини виїзду декотрих хористів на працю до Сіменса до Берліна. Хорові точки, а було їх 17, виконано прекрасно, з мистецьким чуттям, що у великій мірі завдячує хор диріґентові, його вмілому опануванню хору і з цим звязаною мозольною працею над новими силами хору. Такі виступи як останній перед німецькими гістьми, є зі сторони української пропаґанди дуже бажані, і тому такого рода імпрези належало б частіше повтаряти, пр. три рази щонайменше в році не тільки в Ліцманнштаті, але і в дальших містах, як в Пабяніцах, Серадзі, Каліші. На слідуючий день „Ліцманнштатер Цайтунг“ за підписом д-ра Реттґера подав рецензію о нашім концерті з дуже великою прихильністю для наших хористів і виконаних точок. Вкінці треба згадати о виданню пропаґандової програми в німецькій мові зі знимкою хору та життеписом нашого славного композитора Миколи Лисенка. Заслуга цього рівнож самого диріґента хору п. полк. Сергія Соллогуба.

М. Н.

ОГОЛОШЕННЯ

Дрібні оголошення

ШУКАЄМО — подорожуючих представників - аґентів на повіти Холмщини й Підляшшя. Кавція у висоті 500 зол. конечна. Зголошення з описом життя »УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО«, КРАКІВ, Кармелітська 34. 2-3

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ Миколи Панчака, Краків, Юліюша Лея 7 А, м. 10. 8-12

Хто знає, де перебуває Микола й Евдокія Мазур. Прошу повідомити дочку Віру, Краків, Ожешкова ч. 7/I. 2-2

Полонений Антін Кавара подай свою адресу: Український Національний Комітет, Ярослав, Собіського 11. — Петро. 1-1

Приятелі, Знайомі у власному інтересі подайте свої адреси: Цюрак Микола, Мехув, Ляндратамт. 1-2

Пошукую сестру Катрусю, Петра Зварича і знайомих з околиць Радивилова, пов. Дубно. Михалюк Микола, Ватенштедт іб. Бравншв. Ляґер 23 шт. 20.

Друзі з Турчанщини! Прошу відізватися на адресу: Макаришин Федір, Ватенштедт іб. Бравншвайґ, Ляґер 23, штубе 68. 1-1

Пошукую друзів Богуша Михайла з Романова, Миколу Скибу зі Селиськ, Івана Дякова з Водник і Леськова з Підяркова, Бібреччина. — Гопка Михайло, Ватенштедт 2, Ляґер 23/4. 1-1

Пошукую усіх знайомих зі Станиславова. — Володимир Климовський, Ватенштедт іб. Бравншвайґ, Ляґер 23, шт. 42. 1-1

Пошукую друга Вовка Михайла з Горбач, пов. Львів, хто знав би про нього хай ласкаво напише. Леськів Степан, Ватенштедт іб. Бравншвайґ, Ляґер 23, шт. 15. 1-1

Василь Гуменний пошукує Григорія Райтера і Дмитра Фітя з Добрян. Хто знав би про них прошу подати відомість на адресу: Меердорфляґер іб. Пайне Бравншвайґ. 1-1

Пошукую за сестрою Ольгою Галівною з Брониці, Моя адреса: Галівна Рузя, Постамт: Стальова Воля 2, Ґен. Ґуберн. Полен. 1-1

Пошукую брата Івана Шияна зі села Бунів. Оксана Шиян, Пост. Стальова Воля 2, Ґен. Ґуберн. Полен. 1-1

Пошукую полоненого Івана Перуна з Комарна. Мисаковець Роман, Холм, Коперника 25. 1-1

Степанюк Іван з Убинь і знайомі з Бузеччини відозвіться: Гірний Іван, Холм, Люблинська 8, м. 10.

Оленка і Юліян Залізняки подайте свою адресу: Хромовський С., Холм, Огородова 1. 1-1

Степан Маритнович, 28 полк. Каліш, подай свою адресу. — Сестра Дубова Ярослава, Ярослав, Гавптштрасе 1. 1-3

Пошукую Олеся Райка з Янова Львів. — Карвазький Михайло, Томашів Люб., Мидлярська 4. 1-2

Пошукую друга Олександра Степчука з села Межиріч, пов. Здолбунів та інших знайомих друзів з цього повіту. Луцик Дмитро, Ватенштедт іб. Бравншвайґ, Ляґер 23, шт. 27. 1-1

Петро Гах з села Вербовець (Волинь) пошукує за своїми друзями Євдокимом і Демитієм Скороплясами зі Соколівки. Інших знайомих з сіл: Вижгородок, Лопушно і Влащинці та околиць прошу зголоситися на адресу: Ватенштедт іб. Бравншвайґ, Ляґер 23, шт. 21. 1-1

Знаймим до відма. Олекса Пасічник зі Львова живе у Ряшеві, вул. Ожешкова 16. 1-13

При Загальнім Закладі Взаїмних Обезпечень Відділ у Грубешові є негайно до обсадження становище представника на терен Сокальщини й Белзчини. — Прохання з відповідними документами на ствердження потрібних кваліфікацій проситься надсилати на мою адресу: Грубешів, вул. Нарутовича 13 б. Д-р Багринівський Микола, адв. 1-1

Кекси »Ґорґуля«, медівники, бішкопти, андрути і т. п. поручає: ЯРОСЛАВ КІНАШ фабричний склад в Ярославі, вул. Діціюса 4. Ціни фабричні! З запитами в справі достави виробів »Ґорґуля« просимо звертатися: Я. Кінаш, Ярослав, Дітціюсштрассе 4. 1-3

ОПОВІСТКА:

На б. політичних вязнів зложили громадяни села

Согорів Горішний дня 23. V. ц. р.	зол. 12.10
Согорів Долішний	„ 30.55
П. Сянік гроші зібрав	зол. 42.65

п. Сениця Павло зі Согорова Горішн. 1-1

Удосконалені машини до виробів цементових і вагоново портляндський цемент доставляє ф-ма: МАШИНОБЕТ, — Клеменс Юра, Кенти — Остобершлезієн, продажа Краків, вул. Ґарбарська ч. 10/4. 1-15

БРАТТЯ БОСАК
СКЛАД ЗАЛІЗА
КРАКІВ, вул. св. Вавжиньця 29.

КОМІСАРСЬКА УПРАВА
АПТИКИ
„Під Золотою Короною“
КРАКІВ, ГОЛ. РИНОК 22.
поручає: »крем краси«, краєві та закордонні специфіки, перевязочний матеріял.

Технічне знаряддя найдешевше купиш
У ФІРМІ **„ЗЕНІТ“**
КРАКІВ
ВЕСТРІНҐ Ч. 6.
Українська Комісарська Управа.

КОМІСАРСЬКА УПРАВА
Аптики „Під Ескуляпом“
КРАКІВ, СВ. ҐЕРТРУДИ 1.
поручає краєві та закордонні специфіки, перевязочні матеріяли, косметичні вироби.

Фірма „ІНТРОЛІҐАТОР“
Спілка з обм. відп.
КРАКІВ, вул. Баторія 1. Тел. 180-55
виконує всякі переплетничі та ґалянтерійні праці.

ЗАХАРІЯ БОСАК СИНИ
крамниця з залізом
КРАКІВ, вул. Купа 6.

Комісарська Управа Фірми
Краків, Ринок число 30.
ЯКІВ ҐРОСС
поручає українській клієнтел
порцеляну кришталі лямпи

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Ґенерал-Ґубернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва. PSch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung“ Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: „Probojem“.Praha XIV-65 post. schr. 3.— Курс 1 нім. марки 2 золоті. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво“, Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова“ під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter L. Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag“ G. m. b. H. Krakau, Karmelitestrasse 34. II, Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa Drukania Dziennikowa“, Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79